

KRIOLU (CAPE VERDEAN CREOLE)

Un guia pa:

KOLETA DI DESPERDÍSSIUS DI KOMIDA NA FRENTI DI KAZA (CURBSIDE)

Si kre bo sta faze konpostaji/adubu pa primeru bez, o si dja bu sta kustumadu na faze-1, bu ta meste ten un planu di manera ki pessoas na bu kaza ta djunta restus di komida pa koleta.

Sabe mas informason sobri Curbside Food Waste Collection (koleta, na frenti di kaza, di desperdíssiu di komida) na boston.gov/food-waste

CITY of **BOSTON**

2282-01

Public Works

Garbage to Garden

PRIMERU PASSU (1): FAZE UN PLANU

Pa kumessa, nu ta rekomenda pa bu:

- Pa kumessa, nu ta rekomenda pa bu:
- Guarda bus restus di komida na vazilha pa kozinha, ki ta bai inkluidu na kit (konjuntu di material) pa kumessa, ki bu ta poi na bankada di kozinha o dibaxu di bassia di laba lossa.
- Poi bu vazilha na lugar ki bu ta produzi mas txeu desperdissiu pa konpostaji/adubu.
- Poi bu restus pa konpostaji tudu dia dentu di kontentor na frenti di kaza y lenbra di laba vazilha di kozinha regularmenti.
- Skodje un lugar na rua pa poi bu kontentor di frenti di kaza (curbside bin). Djobe un lugar ku assessu, na sonbra y ki ka ta panha nen txuba nen nevi. Si bu kuida dretu di bu kontentor bu ta ivita di el txera y bixus ka ta mexe na el.

Lenbra, bu ka sta passa ta produzi mas txeu desperdissiu organiku/biolójiku, bu sta é manda-la pa un otu kontentor. Ora ki bu separa bus restus di komida, bu ta ivita di bu lixu di kaza txera fedí. Assin, bu pode poi lixu pa fora menus vezis y sen priokupason di el txera fedí o fika ta pinga.

SEGUNDU PASSU (2):

FORRA BU KONTENTOR DI FRENTI DI KAZA

Forra bu kontentor pa garanti ki el ta ser izvaziadu. Bu pode uza un saku di papel di forru duplu, forrus konpostável pa kontentor ku sertifikadu di BPI, CMA, o di OK Compost. Si bu forra bu vazilha di kozinha, bu ka meste forra bu kontentor di frenti di kaza..

Bu ka pode uza sakus di plastiku pa forra ninhun di bus 2 resipientis.

TERSERU PASSU (3):

KUMESSA TA KOLETA RESTUS DI KOMIDA

Pa ivita kontaminason, bota na bu kontentor só kuzas ki ta sirbi pa adubu. Na bu kit (konjuntu di material) ten un lista kompletu di kuzas ki ta setadu. **Kontentor kontaminadu ka ta panhadu.**

KUARTU PASSU (4): POI BU KONTENTOR DI FRENTI DI KAZA NA RUA PA EL PANHADU

Sertifika ki na dia di koleta ki bu kontentor sta na passeiu, ka sta blokiadu, traz di baldi/kontentor di lixu, árvoris, etc. Faze download di aplikativu Trash App pa bu sabe bu dia di koleta.

KINTU PASSU (5):

DA BU KABESSA UN PALMADINHA NA KOSTA

Konpostaji di restus di bu komida ta diminui kuantidadi di lixu ki ta mandadu pa aterrus/depóztus di lixu (landfills). Kel tanbé ta djuda meiu-ambiente, pamodi el ta fertiliza terra pa el da plantas nobus kes nutrientis ki es meste pa es pode dezentolve. Bu sta di parabéns!

REPITI KES PASSUS LA TUDU SEMANA

Si bu meste kualker ajuda, o bu tiver algun pergunta, vizita **[boston.gov/food-waste](https://www.boston.gov/food-waste)**

Bus restus di komida ta ser uzadu pa faze adubu ki ten txeu nutrientis y pa enerjia renovável! Tudu restus di komida koletadu na frenti di kaza ta ser, o transformadu na adubu atraves di voltadoris (windrow turner) na West Bridgewater, Massachusetts, o ta ser ressikladu na instalason CORE na Charlestown.

Pa mas informason, vizitanu na **[boston.gov/food-waste](https://www.boston.gov/food-waste)**

ARTIGUS KI TA SETADU (inkluindu tudu artigus di komida):

KUZAS DI KAMA DI ANIMAL DI KAZA

Di kuedjus, galinha, porkinhu
-di-india (guinea pig), hamster y
passarinhu. Ma nau di kaxor nen
di gatu.

ÓLIU Y GORDURA DI FRITURA

Poi óliu likidu na un
vazilha, separadu y seladu,
riba di kontentor

BORRA Y FILTRUS DI KAFÉ

SAKINHUS DI XÁ KI KA É SINTÉTIKU

OVUS, KASKAS DI OVU, Y KARTONS/ ENBALAJENS DI OVU

GRANS/SERIAL, MASSA/PASTA Y PON

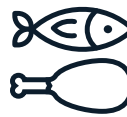
SERA Y PAPEL VEJETAL

Amenus ki for sertifikadu
pa adubu

FRUTAS, VERDURAS Y LEGUMIS

Tira autokolantis

KARNI Y MARISKU

Ossus, spinhas,
kaskas y karni krua

KOMIDA DI ANIMAL DI KAZA

FLORIS Y PLANTAS DI KAZA

BOLAXINHAS, BOLU Y KANDÉ (CANDY)

KASKAS DI NOZIS Y DI KOKU

KABELU, PELU Y PENAS

PAPEL MANXADU KU KOMIDA Y KUZAS PA SIRBI KOMIDA

SINZA DI FOGON, GRELHADOR Y LARERA

Favor di marra saku

LATISSÍNIUS (KUZAS FETU KU LETI)

logurti, geladu/sorveti
(ice cream), keju y mantega

Nu ta seta kes artigus manxadu/suju li. Pur favor, nada suju ku kímikus o ku
produtus di linpeza.

- Guardanapus e papel di rolu di kozinha
- Artigus konpostável pa servissu di meza
- Lensus di papel (sen

- sekresons/likidus di korpu)
- Papel di rolu di kozinha y tubus di papel ijiéniku
- Jornal (ki enbrudja komida, si nau poi na ressiklaji)

- Sakus di papel kastanhu (pa forra vazilhas)
- Kaxas di piza (enpilhadu dibaxu di bu kontentor di rua)

ARTIGUS KI KA TA SETADU:

PLÁSTIKU:

Kopus, enbalajens, enbrudju di komida y dossi (candy), plástiku di tapa komida, etc

SAKUS DI PLÁSTIKU:

Sakus di plástiku, sakus pa lixu, sakus di produsus agrikulas, sakus di batata frita, etc.

ENBALAJENS:

Di leti, di sumu, di geladu (ice cream), kaldu di galinha/karni y enbalajens di sopa

BOTA FORA VAZILHAS Y KOPUS

Amenus ki for sertifikadu pa adubu

RELVA KORTADU

Uza nos servissu ki ta panha lixu di kintal y di arvori (Leaf & Yard waste pickup service)

ÁRVORI Y KOROAS DI NATAL

Uza nos servissu di koleta di árvori di Natal

FRALDAS KONPOSTÁVEL UZADU

FODJAS DI PAPEL PA MÁKINA SEKADORA Y DI TIRA LANZIN- HA/LINHA DI ROPA

KARTAS, PAPEL BRILHANTI Y REVISTAS

KAXAS DI PLÁSTI- KU Y DI PAPELON ENSERADU

DESPERDÍSSIU DI ANIMAL DI KAZA Desperdiissiu/dejetu di kaxor o di gatu

MATERIAL/KUZAS MANXADU KU KÍMIKUS

TIRAS DI PAPEL KORTADU

FAZENDAS

ILÁSTIKUS, TIRAS DI MARRA Y AGRAFUS

AUTOKOLANTIS NA PRODUTUS AGRIKULAS

IZOLASYON BWAT MANJE

STYROFOAM PISTACH

ANIMAL MORTU

LENBRA

Produtus konpostável ten di ten sertifikadu di BPI, CMA, O di OK Compost. Artigus ki ta fla só biodegradable (biodegradável), compostable (konpostável), o astm-6400, kes ka ta setadu. Senpri ki bu tiver dúvida, djobe sabe o dixa-l di fora!

KUIDADUS DI VAZILHA Y DI KONTENTOR

Na bu kit (konjuntu di material) pa kumessa Curbside Food Waste Collection, bu ta ressebe un vazilha pa kozinha, un kontentor pa poi na rua dianti di kaza, un rolu di forrus konpostável y material ku instrusions pa inxina.

Bu ta fika responsável pa manutenson y kuidadu di bu vazilha di kozinha y di kunpra otus forrus konpostável.

Un bon manutenson di bu vazilha y kontentor ta kontribui pa ivita txeru y bixus (ratu, barata, etc.).

SUJESTONS PA KUIDADU DI VAZILHA DI KOZINHA:

- Garda bu vazilha na bankada di kozinha o dibaxu di bassia di lava lossa.
- Forra bu vazilha ku sakus konpostável ku sertifikadu di BPI, CMA, o di OK Compost o ku sakus di papel kastanhu
- Poi bu vazilha na lugar undé ki el ka ta panha sol direktamenti
- Borrifa bikarbonatu di sódiu (baking soda) na fundu di bu vazilha
- Enbrudja karni y pexi na jornal o na saku di papel kastanhu

SUJESTONS PA KUIDADU DI KONTENTOR DI FRENTI DI KAZA:

- Fitxa bu kontentor di rua ku trinku, pa nen agua nen bixu (ratu, barata, etc.) ka entra
- Si bu ka forra bu vazilha di kozinha, bu tem ki forra kontentor di rua ku sakus konpostável ku sertifikadu di BPI, CMA, o di OK Compost o ku sakus di papel kastanhu
- Marra saku antis di el panhadu
- Poi bu kontentor na lugar undé ki el ka ta panha sol direktamenti
- Passa aga na kontentor antis di el panhadu na dia di koleta

VAZILHA DI KOZINHA KU MAU TXERU

Pa bu ivita di bu vazilha di kozinha fika ta txera y atrai moska, ka bu skisse di:

- Izvazia bu vazilha tudu ora y laba-l ku regularidadi.
- Bu pode uza un saku di papel ku forru duplu, forrus konpostável ku sertifikadu di BPI, CMA, o di OK Compost. Si bu forra bu vazilha di kozinha, bu ka meste forra bu kontendor di rua dianti di kaza. Bu ka pode uza sakus di plástiku pa forra nen vazilha di kozinha nen kontentor di rua.
- Borrifa bikarbonatu di sódiu (baking soda) na fundu di bu kontentor di rua
- Si bu tiver spassu, pensa na poi bus restus di komida na kongelador.

KONTENTOR DI FRENTI DI KAZA KU MAU TXERU

Si bu sta sinti txerus dezagradável/mariadu y bu sta odja bixu na el, ka bu skisse di:

- Laba bu kontentor di rua dipos di koleta.
- Forra kontentor ku dos saku kastanhu o ku sakus konpostável.
- Poi alguns jornal na fundu di kontentor y borrifa un bokadu di bikarbonatu di sódiu (baking soda) diriba. Kel ta djuda absorve kualker líkidu ku txeru.
- Poi bu kontentor lonji di sol, na un lugar fresku y seku.

ANIMAL DI RUA

Bu kontentor di dianti di kaza ta fitxa ku trinku, ma ten animal di rua ki ta tenta txeu ti ki es pode abri-l. Pa ninhun animal ka entra, bu pode poi mas un reforsu na tanpa. Ten kadiadus na interneti pa tanpa di kaxoti/kontentor universal pa lixu, o bu pode uza un korda ilástiku txomadu bungee cord. Tenta borrifa un kuzinha di malagueta en pó (chili powder) na tanpu di bu kontentor, maior parti di bixus ka ta gusta di se txeru.

SERVISSU DI KONSUMIDOR (CUSTOMER)

Si bu ten algun pergunta o bu kre pidi servissu, kontata ekipa di apoiu na Garbage to Garden pa telefoni **617-977-4547**. Es ta sta disponível di Segunda pa Sesta-fera, entri 8:30 di plamanhan y 4 ora di tardi, o pa email **info@garbagetogarden.org**

Servissu Boston's Curbside Food Waste Collection
ta ser dadu ku parseria di Save That Stuff, Inc, y di
Garbage to Garden, Inc. Pa sabe mas informason
sobri Save that Stuff, Inc, y sobri Garbage to Garden,
Inc, vizita **boston.gov/curbside-food-waste**

For translations | Pa traduson, vizita |
Pa traduson, vizita | 如需查阅译文，请访问网站 |
如需查閱譯文，請瀏覽網站 | Pou jwenn tradiksyon,
al gade nan | Перевод можно получить по
адресу | Để xem bản dịch, hãy truy cập |
Pour consulter des traductions, visitez |

للترجمة، فم بزيارة الرابط

boston.gov/curbside-food-waste

